

**Міністерство охорони здоров'я України
Український НДІ промислової медицини**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДІАГНОСТИКИ,
ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ
ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ В УКРАЇНІ**

**Збірник матеріалів науково-практичної конференції
(16 вересня 2016 р.)**

**м. Кривий Ріг
2016**

УДК 613.62 – 07-084 (477)
ББК 51.24
А 43

“Актуальні проблеми діагностики, лікування та профілактики професійних захворювань в Україні”: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (16 вересня 2016 р., м. Кривий Ріг) / Український науково-дослідний інститут промислової медицини. – Кривий Ріг, 2016. – 237 с.

Збірник матеріалів включає доповіді та виступи, статті вчених, фахівців, практичних лікарів, що були представлені на науково-практичній конференції “Актуальні питання діагностики, лікування та профілактики професійних захворювань в Україні”, 16 вересня 2016 року.

Збірник адресовано науковцям, лікарям-профпатологам, лікарям медико-санітарних частин, МСЕК, санітарно-еідеміологічної служби, а також може бути корисним для медичних працівників загальної медичної мережі, де хворі на професійні захворювання знаходяться під диспансерним наглядом.

Матеріали відтворено із збереженням змісту, стилю та орфографії оригіналів, наданих авторами.

Редакційна колегія:

Т.А. Ковальчук (відповідальний редактор)
О.В. Орехова (заст. відповідального редактора)
І.К. Колісник
коректор С.В. Троїцька
Комп’ютерний набір Н.М. Ширіна

Адреса редколегії:

Україна, 50096, м. Кривий ріг,
вул. Виноградова, 40, Український науково-дослідний інститут промислової медицини.

ЗМІСТ

Ковальчук Т. А. Концепція розвитку медицини праці в Україні на етапі реформування галузі охорони здоров'я.	7
Нагорна А.М., Соколова М.П., Кононова І.Г. Медико-демографічні характеристики загальної та професійної захворюваності населення працездатного віку України.	12
Чернюк В.И., Бобко Н.А., Паевщик И.О. К вопросу о гигиенической оценке факторов трудового процесса хирургов в условиях суточных дежурств.	22
Коробчанський В.О. Медицина граничних станів – перспективний напрямок в гігієні праці та профпатології.	27
Варивончик Д. В., Шевченко В. І., Еджибія О. М., Мішенін А. Б. Первинна профілактика виробничо-зумовленої онкологічної патології серед працівників галузі охорони здоров'я на основі підходу “інженерно-промислового гігієнічного контролю”.	31
Варивончик Д. В., Благун І. В. Офтальмологічна захворюваність підземних працівників вугільних шахт, за результатами періодичних медичних оглядів.	36
Стеренбоген М. Ю. Вивчення умов праці та здоров'я працівників на біотехнологічних підприємствах мікробіологічного синтезу ферментів і амінокислот.	40
Копач К. Д. Актуальні питання оцінки емісії наночастинок в повітрі робочої зони лікарів-стоматологів.	45
Шевченко О. А., Кулагін О. О. Вивчення водно-міграційного показника шкідливості дизельного палива у чорноземному ґрунті.	51
Безвербний П. С., Пишнов Г. Ю. Актуальні питання гігієни праці та стану здоров'я працівників вугільних шахт України.	53
Ковальчук А.Ю. Європейський досвід організації охорони здоров'я та напрями його впровадження в умовах українського сьогодення.	58
Орськова О.В., Базовкін П.С. Ризик розвитку захворювань за результатами періодичних медичних оглядів у працівників гірничо-металургійної галузі України.	62
Орськова О. В., Павленко О. І., Парфенюк А. П. Загальні принципи керування професійним ризиком (огляд літератури).	68

Павленко О. І., Савочкіна М. В. Аналіз організації та проведення періодичних медичних оглядів працівників підприємств з виробництва електроенергії.	74
Рубцов Р.В. Особливості перебігу пневмоконіозу у поєднанні з хронічним обструктивним захворюванням легень в сучасних умовах у працівників гірничо-металургійного виробництва.	80
Ященко А.Б., Ященко Д.А., Котляр Л.І., Ошека В.М. Особливості формування вібраційної хвороби від дії загальної вібрації у гірників Кривбасу.	85
Савушина І. В. Вплив умов праці на стан здоров'я вчителів.	89
Слагіна Н. В., Дворніченко І. М. Рентгенологічні особливості діагностики пневмоконіозу у працівників гірничо-металургійної галузі.	97
Білик Л. І. Діагностичні маркери мокроти при захворюваннях органів дихання професійної етіології.	100
Білик Л. І., Левіна О. В., Метаболічні порушення внаслідок контакту організму з високою температурою повітря.	106
Білоус С. С., Білик Л. І., Грінь А. В., Базовкін П. С. Насичення трансферину залізом в організмі робітників, які мають тривалий виробничий контакт з залізом та його похідними.	109
Білик Л. І., Копцева Т. Ю. Поширеність <i>staphylococcus aureus</i> серед хворих хронічним обструктивним захворюванням легень.	114
Левіна О. В., Білик Л. І. Значення гематологічних індексів гемоглобіну для діагностики анемії у хворих на легенеvu патологію.	118
Грінь А. В., Білик Л. І., Білоус С. С. Роль ферментів крові в діагностиці гепатитів В та С у робітників з шкідливими умовами праці.	123
Гринюк С. В., Матвійчук Т. Д. Особливості діагностики когнітивних порушень у хворих на вібраційну хворобу від дії загальних вібрацій в післяконтактному періоді.	127
Матвійчук Т. Д., Гринюк С. В. Особливості стану церебральної гемодинаміки у хворих на вібраційну хворобу від дії загальних вібрацій в післяконтактному періоді.	131
Гринюк С.В., Гринюк В.О. Особливості суб'єктивної симптоматики в клінічних проявах вібраційної хвороби від дії загальних вібрацій в післяконтактному періоді.	136

Богоявленська В. Ф., Павліченко О. Ф. Токсиколого-гігієнічна характеристика емульсійної матриці як основного компонента емульсійних вибухових речовин.	140
Харламова А. В., Богоявленська В. Ф., Бичова О. Г. Обґрунтування гігієнічних нормативів пластифікаторів у повітрі робочої зони.	144
Удовик І. М., Елагіна Н. В., Палатина Э. А., Савочкина М. В. Цифровой интерференционный метод обработки слабоконтрастных радиологических изображений.	149
Жалдаченко В. П. Церебрально-периферичний ангіодистонічний синдром при вібраційній хворобі. . .	154
Шохова М. О. Аналіз захворюваності на артеріальну гіпертензію у працівників підземного видобутку залізної руди	158
Тонкопряд І. В. Вплив лікувального плазмаферезу і екстракорпорального ультрафіолетового опромінювання крові на стан місцевого клітинного імунітету у хворих хронічним обструктивним захворюванням легенів професійної етіології.	165
Антонік В.І., Антонік І.П. Особливості формування стану здоров'я населення в техногенно трансформованих екосистемах.	169
Валуцина В. М., Харковенко Н. М., Седова Н. Т. Факторы, формирующие профессиональную заболеваемость горнорабочих угольной промышленности Украины.	176
Валуцина В. М., Смоленко Л. В. Нові підходи щодо об'єктивізації діагностики професійної попереково-крижової радикулопатії у гірників.	180
Валуцина В. М., Теплова Т. Є., Путіліна О. М., Алтухова Н.М. Удосконалення нормативно-методичних документів, необхідних для управління ризиками професійних захворювань гірників вугільних шахт.	185
Соколовская И.А. Мониторинг качества атмосферного воздуха и его связь с заболеваемостью псориазом у населения у населения г. Запорожья и области.	189
Соколовская И.А. Выявление причинно-следственных связей для оценки комплексного влияния факторов окружающей среды на здоровье населения г.Запорожья и области.	191
Ісак О.С. Забруднене довкілля та вплив його якості на здоров'я населення у промисловому місті Запоріжжя.	195
Куцак А.В. Современные международные подходы к защите населения от воздействия ионизирующего излучения.	197

Игнатьев О.М., Панюта О.І., Ярмула К.А., Ямілова Т.М., Добровольська О.О., Прутіян Т.Л.	
Віддалені наслідки гострого отруєння продуктами згоряння у працівників, постраждалих при пожежах на виробництві.	200
Севальнев А.І., Шаравара Л.П., Крамарьова Ю.С.	
Дослідження професійних ризиків для здоров'я працівників металургійного підприємства повного циклу.	203
Бондарчук Н.Л., Савченко Н.Л., Дрегваль Л.В.	
Эффективность применения сиропа ГЛОБИРОН у женщин с железодефицитной анемией, работающих в неблагоприятных условиях.	207
Савченко Н.Л., Бондарчук Н.Л., Дрегваль Л.В.	
Застосування небулайзерної терапії у пацієнтів з хронічним обструктивним захворюванням легень професійної етіології.	210
Шилохвост М. О., Палатіна Е. О., Савочкіна М. В.	
Ефективність комплексної терапії, профілактики та реабілітації професійних захворювань органів дихання у робітників гірничо-металургійних підприємств.	214
Палатіна Е. О., Левкін В. Я., Самарец Е. Ф.	
Консервативне лікування плечолопаткового больового синдрому у робітників гірничо-металургійних підприємств.	218
Єлезова Г.О., Поворознік В.В.	
Застосування ГБО при професійних та парапрофесійних захворюваннях.	222
Дедунов С.В., Руденко А.Р.	
Умови праці працівників основних професій, зайнятих вивезенням гірничої маси з кар'єрів.	228
Левкин В. Я.	
Памяти Карла Карловича Рейера (1846-1890) корифея военно-полевой хирургии.	234
Резолюція науково-практичної конференції «Актуальні проблеми діагностики, лікування та профілактики професійних захворювань в Україні»	239

МОНИТОРИНГ КАЧЕСТВА АТМОСФЕРНОГО ВОЗДУХА И ЕГО СВЯЗЬ С ЗАБОЛЕВАЕМОСТЬЮ ПСОРИАЗОМ У НАСЕЛЕНИЯ г.ЗАПОРОЖЬЯ И ОБЛАСТИ

И.А. Соколовская

Запорожский государственный медицинский университет

Введение. Многолетний мониторинг качества атмосферного воздуха г. Запорожье и области свидетельствует о существенной, по сравнению с прошлыми годами, загрязненности как на границе санитарно-защитных зон, так и в жилых районах. Основной вклад в загрязнение атмосферы города Запорожье и области вносят промышленные предприятия, выбросы которых составляют 60 – 70% от общего валового выброса вредных веществ, а также, значительный вклад – от 30 до 40%, - вносит автотранспорт, доля выбросов которого в общем валовом выбросе ежегодно растет. При этом значительное загрязнение атмосферного воздуха в г. Запорожье и области наблюдается за счет соединений фенола- 43,8% (в 2011г. – 68,9%), сероуглерода - 58,3% (в 2011г. – 53,3%) и сероводорода- 50,6 % (в 2011г. – 28,3%). [1].

Актуальность. Этиология и патогенез псориаза на данный момент, изучены недостаточно. В настоящее время псориаз считается мультифакторным заболеванием, в генезе которого играет роль как наследственный фактор, так и многочисленные факторы внешней среды: экологические условия, в т.ч., связанные с урбанизацией, низкий уровень жизни, нарушение питания, учащение контактов с агрессивными ХИМИЧЕСКИМИ ВЕЩЕСТВАМИ, действующими как непосредственно на кожу, так и опосредованно через дыхательную и пищеварительную системы. [2,5]. По данным Международной Федерации ассоциаций псориаза, средний показатель распространенности составляет около 3% от общей популяции. Т.е. фактически псориазом страдает около 1,5 млн. украинцев. У 30% украинских пациентов с псориазом течение болезни среднетяжелое и тяжелое с поражением более 10% поверхности тела и / или поражением суставов, вовлечением психологически значимых зон, таких как кисти, стопы, лицо и гениталии. Системное влияние псориаза проявляется в повышенной заболеваемости сопутствующими заболеваниями, которые делятся на две группы: связанные с иммунным воспалением (псориатический артрит, болезнь Крона) и с метаболическими нарушениями (метаболический синдром, сердечно-сосудистые заболевания). Так у больных псориазом повышается риск тяжелых хронических заболеваний: относительный риск развития диабета I типа (по сравнению с контрольной группой больных) составляет 3,99%, диабета II типа – 2,48%, артериальной гипертензии – 3,27%, сердечных заболеваний – 1,77%, метаболического синдрома – 5,92%. Смертность больных с тяжелым течением заболевания возросла за счет роста кардиоваскулярного риска и амилоидоза почек. И этот показатель ежегодно ухудшается [2]. Специфическими особенностями промышленных и сельско-хозяйственных регионов г.Запорожье являются разнообразные сочетания неблагоприятных техногенных факторов (химических, физических, биологических), оказывающих вредное влияние на здоровье населения. Значимость их в разных административно-территориальных единицах варьирует в больших пределах и обуславливает различные уровни и структуру заболеваемости населения Запорожской области. Поэтому, **целью нашего исследования** было изучение влияния окружающей среды на распространенность псориаза в Запорожской области на основе оценки его рисков.

Результаты. Воздушный бассейн в Запорожской области характеризуется довольно высоким уровнем атмосферных загрязнений, - в течение 2011–2013 гг.- 4,22-5.66% отобранных проб не отвечали гигиеническим нормативам [6,7,8]. Значительным загрязнение атмосферного воздуха в г. Запорожье остается за счет соединений фенола 43,8% – 68,9%, сероуглерода 53,3% – 58,3% и сероводорода 28,3% – 50,6%. Наиболее высокие уровни распространенности псориаза в Запорожской области зарегистрированы в

Гуляйпольском, Веселовском, Куйбышевском, Приморском и Васильевском районах. В указанных административных единицах распространенность псориаза находилась в пределах 269,6-513,8 сл./100 тыс. Закономерностью пространственной распространенности псориаза свойственна неравномерность ее уровней. В частности, достоверно выше среднеобластного уровня ($p < 0,05$) распространенность псориаза в г. Запорожье (на 146,1 – 180,6 сл./100 тыс), в Гуляйпольском районе (на 96,1-141,9 сл./100 тыс), и Веселовском районе (на 84,9-105,9 сл./100 тыс) [8,9].

Обсуждение. Население отдельных сельских районов Запорожской области, расположенных вблизи промышленных центров, испытывает дополнительную антропогенную нагрузку и подвергается более высокому риску развития различных патологий у населения. Также существуют еще и социально-экономические, производственные, санитарно-гигиенические и медико-социальные различия между городом и селом.

Выводы. Социально-гигиенический мониторинг является интегральной и наиболее информативной формой современного надзора, сочетающего элементы экологического, гигиенического, социологического и биологического контроля. Его реализация будет способствовать решению трех приоритетных профилактических задач: научное обоснование и разработка комплекса мероприятий по снижению до нормативных величин содержания во внешней среде техногенных веществ, установление новых региональных гигиенических нормативов для Запорожской области, обоснование лечебно-профилактических мероприятий для больных с псориазом или лиц группы риска по заболеванию им. То есть, в целях обеспечения санитарно-эпидемического благополучия населения нужно использовать санитарно-гигиенический мониторинг, т.к. его основу составляет систематический анализ зависимости здоровья населения от факторов среды обитания, с целью определения приоритетов управления санитарно-эпидемическим благополучием, через разработку научно обоснованных целевых программ и отдельных мероприятий [4,6].

Список литературы :

1. Короткий, Н.Г. Псориаз как следствие включения р-стрептококков в микробиоценоз кишечника с повышенной проницаемостью (концепция патогенеза) / Н.Г.Короткий, М.Ю. Песляк // Вестник дерм, и венерол. 2005. - №1. - С. 9 -18.
2. Корюкина, И.П. Взаимосвязь аллергодерматозов и экологии / И.П.Корюкина, А.А.Акатова, В.В.Балакирева, Н.П.Коробейников // 3-й конгресс педиатров России: тез. докладов.- М., 1998. С. 104.
3. Корякина, Л.А. Продукты перекисного окисления липидов как критерии эффективности лазеротерапии у больных псориазом / Л.А.Корякина,
4. Костянова, Е.Н. Роль гипоксических изменений и эндогенной интоксикации в патогенезе псориаза и их коррекция реамбирином / Е.Н. Костянова.- Ав-тореф. дис. канд. мед. наук. -М., 2005. 19 с.
5. Кравченя, С.С. Об иммунном механизме эндотоксикоза при псориазе / С.С.Кравченя, А.Л.Бакулев, А.А.Свистунов // Тез. науч. работ Всероссийской конф. Дерматовенерологов. Н.Новгород, 2004. - С. 8.
6. Курдина, М.И. Экспрессия урокиназы и ее рецептора в коже больных псориазом / М.И.Курдина, Ю.Г.Антропова, О.Л.Ильинская, Д.Ю.Песков // Вестн. дерм, и венер. 2002. - №1. - С. 9 -12.
- 7.<http://estnauki.ru/geo/1-geografy/13071-jekologicheskie-uslovija-zaporozhskoj-oblasti.html>
- 8.<http://panoptikon.org/articles/68569-v-zaporozhskoj-oblasti-60-zagrzaznenija-vozdukha-prihoditsja.html>
- 9.<http://medicina.dobro-est.com/psoriaz-opisanie-vidyi-prichinyi-simptomyi-i-lechenie-psoriaza.html>.

Резюме

Специфическими особенностями промышленных и сельско-хозяйственных регионов г.Запорожье являются разнообразные сочетания неблагоприятных техногенных факторов (химических, физических, биологических), оказывающих вредное влияние на здоровье населения. Значимость их в разных административно-территориальных единицах варьирует в больших пределах и обуславливает различные уровни и структуру заболеваемости псориазом населения Запорожской области.

Ключевые слова: Изучение, влияние окружающей среды, распространенность псориаза, Запорожская область, оценка рисков, атмосферный воздух.

Summary

Specific features of the industry and of agricultural Zaporozhye region is a diverse mix of adverse anthropogenic factors (chemical, physical , biological) , harmful to human health . The significance of them in different jurisdictions vary in wide limits and determines the different levels and structure of morbidity of the population of psoriasis Zaporozhye region .

Keywords: The study of the influence environment prevalence of psoriasis , Zaporizhia region, risk assessment , atmospheric air .

УДК:330.34.1(477)

ВЫЯВЛЕНИЕ ПРИЧИННО-СЛЕДСТВЕННЫХ СВЯЗЕЙ ДЛЯ ОЦЕНКИ КОМПЛЕКСНОГО ВЛИЯНИЯ ФАКТОРОВ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ НА ЗДОРОВЬЕ НАСЕЛЕНИЯ Г.ЗАПОРОЖЬЯ И ОБЛАСТИ

И.А. Соколовская

Запорожский государственный медицинский университет

Введение. Эпидемиологическое, клиническое и социальное значение псориаза в современных условиях трудно переоценить. Псориаз во всех его различных клинических формах является одним из наиболее распространенных хронических воспалительных заболеваний кожи. Для большинства пациентов, заболевание означает многолетние ограничения в различных аспектах повседневной жизни с огромными персональными затратами, иногда и с тяжелой стигматизацией и дискриминацией. Социально-экономические последствия псориаза связаны с хронизацией, снижением производительности труда и значительными затратами на лечение.

Актуальность. Данные о влиянии различных факторов окружающей среды на развитие болезней кожи достаточно многочисленны. Вместе с тем, анализ опубликованных за последние годы работ не дает возможности выделить приоритетные факторы, оказывающие влияние на формирование болезней кожи среди населения урбанизированных территорий. В основу многих опубликованных исследований положен анализ официальных статистических отчетов, характеризующих лишь общий уровень распространенности и, частично, структуру данной патологии. Практически отсутствуют исследования, посвященные изучению региональных особенностей развития болезней кожи, а именно - псориаза у населения в связи с воздействием факторов среды. Заболевание может возникать как в детском, так и во взрослом возрасте, характеризуется длительными рецидивами, полной или частичной потерей трудоспособности, высокими уровнями инвалидизации и социально-психологической дезадаптацией пациентов. Без лечения или ненадлежащего лечения псориаз становится причиной поражения суставов, висцеральных систем организма, нередко сопровождается вторичными микробными поражениями кожи и суперинфекцией.

Результаты. Для выявления причинно-следственных связей здоровья населения г.Запорожья и области с факторами окружающей среды нами использованы современные статистические методы, включающие в себя компонентный анализ и оценку производных величин, их средних ошибок, достоверность разности показателей, стандартизированных показателей, парный корреляционный анализ.